

ключовим поняттям для Церкви: «Католицька традиція побудована на тому, що сім'я є першою і найважливішою клітиною церкви – Містичного Тіла Ісуса Христа» [7]. Ця думка посилюється в журналі «Credo»: «На землі неможливо побудувати Рай, тут можна лише відчутти його передсмач у житті християнської родини» [5]. Власне, цей часопис вносить певну інновацію, подаючи не лише обґрунтування ролі сім'ї для Церкви, а й розміщуючи на своїх шпальтах цитати відомих діячів про сім'ю та бліц-опитування: «Що вам найбільше подобається у вашій/ому дружині/чоловікові?» («Credo» – 2011. – № 1). Вважаємо такий підхід досить свіжим і нехарактерним для католицької преси загалом.

Висновки й перспективи подальших результатів дослідження. Отже, сім'я й родинні цінності перебувають у центрі уваги багатьох католицьких видань незалежної України. Здійснюючи комунікацію в цьому напрямі, католицькі медіа вивчають і роз'яснюють базові поняття, що формують та зміцнюють родину (шлюб і виховання дітей), процес подолання сімейних криз, культивуючи родинні цінності, що мають духовне, морально-етичне підґрунтя. Більшість матеріалів реалізується в усіх інформаційних жанрах, а також у статті, кореспонденції, листі й у жанрі життєвої історії.

Список використаної літератури

1. Бойко А. А. Преса православної церкви в Україні 1900—1917 рр. Культура. Суспільство. Мораль : монографія / Бойко А. А. – Д. : Вид-во Дніпропетр. ун-ту, 2002. – 308 с.
2. Закревська О. Етичні аспекти в сучасній церковній пресі : проблеми планування сім'ї / О. Закревська // Українська періодика : історія і сучасність : доп. та повідомл. дев'ятої Всеукр. наук.-теорет. конф., 28–29 жовт. 2005 р., Львів / НАН України ; ЛНБ ім. В. Стефаника. НДЦ періодики / за ред. М. М. Романюка. – Л. : [б. в.], 2005. – С. 446–448.
3. Карпова Н. Що таке «криза сім'ї» і як з неї вийти / Н. Карпова, І. Єрмак // Парафіяльна газета. – 2006 р. – № 10. – С. 1.
4. Левчук М. Висвітлення морально-етичної проблематики на шпальтах «Почаевского листка» (1887–1917 рр.) і «Почаевских известий» (1906–1909рр.) / М. Левчук // Збірник праць Науково-дослідного центру періодики. – Л. : [б. в.], 2006. – Вип. 14. – С. 42–51.
5. Мишовський М. Передсмач раю : християнська сім'я / М. Мишовський // Credo. – 2011. – № 1. – С. 3.
6. Скленар І. М. Сучасна релігійна преса: типологія, характеристика, домінанти : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук із соціальних комунікацій : спец. 27.00.04 «Теорія та історія журналістики» / І. М. Скленар. – Л. : ПЦ Вид-ва Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2008. – 16 с.
7. Яворський М. Послання до родин / М. Яворський, А. Майнек // Парафіяльна газета. – 2000. – № 1. – С. 1.

УДК 070.23(1-21)(477.75)

С. М. Кличко – аспірант Інституту журналістики
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

Міська преса Криму: проблеми розвитку в історичному аспекті

*Роботу виконано на кафедрі історії журналістики
Інституту журналістики КНУ ім. Тараса Шевченка*

У статті досліджено низку кримських газет, на прикладі яких розкрито проблемно-тематичний комплекс міських видань регіону, звернуто увагу на недоліки газет. Автор робить акцент на редакторському складі газет, а також на рубрикації видань, яка демонструвала особливості добору тем та їх подання на шпальтах кримської преси.

Ключові слова: міська газета, рубрика, регіональна преса.

Кличко С. М. Городская пресса Крыма: проблемы развития в историческом аспекте. В статье исследованы крымские газеты, на примере которых раскрыт проблемно-тематический комплекс городских газет региона, внимание уделено недостаткам в работе редакций. Автор обращает внимание на редакторский состав газет, а также на рубрикацию изданий, которая демонстрировала особенности подбора тем и их подачи на страницах крымской прессы.

Ключевые слова: городская газета, рубрика, региональная пресса.

© Кличко С. М., 2012

Klychko S. M. City Newspapers of the Crimea: the Problems of the Development in the Historical Aspect.

In the article the Crimean newspapers are examined, on their example the thematical complex of urban newspapers of the Crimean region is issued. The author draws attention to the editorial stuff of the newspapers, as well as the headings of categories, which showed characteristics of selection of topics and their presentation in the pages of the local press.

Key words: city newspaper, category, regional press.

Постановка наукової проблеми та її значення. Протягом 50–80-х років у Криму сформувалася чітка система друкованих ЗМІ. Загалом локальна модель преси несла на собі відбиток усієї системи, яка була розвинена в країні через тотальний контроль у цій сфері. Та кримські видання мали свої особливості. Передусім це проявлялось у тематичному наповненні публікацій, що з'являлися на сторінках місцевих газет, та проблемах, які супроводжували роботу редакцій.

Мета статті – дослідити закономірності розвитку міської преси на прикладі друкованих видань Криму, **завдання** – проаналізувати примірники міських газет Кримського регіону, визначити особливості місцевої преси, з'ясувати та описати проблемні сторони роботи редакцій.

Аналіз останніх досліджень із цієї проблеми. Вивченню типологічних характеристик друкованих видань присвячено роботи А. Аكوпова, В. Карпенко, О. Кузнецової М. Недопитанського, В. Тулупова тощо. Дослідженням проблем розвитку кримських газет займаються В. Ганкевич, Б. Змьорзлий, П. Ломакін, О. Хоменок, Г. Юксель, Н. Яблоновська та ін. Значна частина наукових робіт у цій сфері торкається питань функціонування кримської преси початкового або сучасного періодів, що вказує на необхідність більш глибокого аналізу всіх етапів розвитку преси на теренах Криму.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Типологічний поділ кримської преси на республіканську, міську та районну відбувся ще в 30-х рр. ХХ ст. Процес продовжився вже в повоєнні роки, наслідком його стало формування чіткої системи регіональної преси, яка збереглась і сьогодні. Серед найпопулярніших міських газет можна назвати «Керченский рабочий» (м. Керч), «Победа» (м. Феодосія), «Слава Севастополя» (м. Севастополь), «Евпаторийская здравница» (м. Євпаторія) тощо.

Найбільшим недоліком кримських міських газет було їх поліграфічне виконання. Так, серед основних проблем варто зазначити такі: нераціональне використання газетної площі, неякісний ілюстративний матеріал, неналежний друк деяких номерів, недостатній візуальний розділ матеріалів на шпальті, використання надмірної кількості гарнітур (інколи один заголовок міг бути набраний двома й більше гарнітурами), незручна для читання ширина колонок, тавтологія в сюжетах деяких знімків, мало тематичних сторінок тощо. «Погано виготовлені кліше верстаються в шпальти та здаються у друк, в результаті газети виходять на рівні макулатури», – ішлося в доповідних записках того часу [4, арк. 35].

Та варто приділити увагу й змістовому наповненню кримських міських газет. Теми, які редакції висвітлювали на шпальтах, не завжди були логічно завершеними, описувалися недостатньо глибоко, безсистемно. Деякі матеріали, навпаки, займали велику площу, та при цьому несли низьку інформаційну навантаженість, що робило їх нецікавими для читача. «Більшість з передових статей у найкращому випадку схожі на сухі інструкції чи статті, як говорять, „про загальні задачі», – відзначали критики [2, арк. 49]. Оперативність висвітлення проблем не завжди відповідала стандартам журналістської діяльності. Так, газети «Виноградарь Южнобережья», «Фрунзевец», «Керченский рабочий» не раз отримували нарікання щодо своєчасності та доцільності розміщуваних статей [3, арк. 35].

Із метою створення повноцінної картини кримської міської преси в історичному аспекті слід звернути увагу на окремі міські газети Кримського регіону.

Однією з кримських газет, яка випускається й дотепер, є «Евпаторийская здравница» (м. Євпаторія). Серед редакторського складу видання були М. Гончар (1969 р. – травень 1979 р.), І. Мельников (із 16 травня 1979 р. – до 1991 р.). За часів незалежності газету редагували І. Мельников та Н. Щербакова.

Найбільш популярними рубриками були такі, як «Країна рідна», «Гострий сигнал», «Зі вчорашньої пошти», «Аркуш народного контролю», «На теми моралі», «Пульс планети», «Літературна творчість євпаторійців», «Літературна Євпаторія», «За найкращий курорт країни», «Ними пишеться місто», «Фотоінформація», «Заочний лекторій “здоров’я”», «Сторінки історії нашого міста», «Діловий клуб медика», «Служать в армії євпаторійці», «Економічний огляд», «Люди нашого курорту».

Сатирична рубрика виходила в газеті під назвою «Йорж євпаторійський». Із кінця 60-х рр. редакція починає видавати й комсомольсько-молодіжні випуски «Факел». У 80–90-ті рр. коло висвітлюваних тем розширюється, з'явилися нові рубрики: «За законами мужності», «Радянською Україною», «Пошту коментує спеціаліст», «Місто та його проблеми», «Посмішка художника», «На сторожі здоров'я євпаторійців», «Люди різних професій», «Як вас обслуговують», «Кримські новини», «Їх іменами названі вулиці», «Наука – людині», «Резонанс», «Культурне життя міста», «В національно-культурних організаціях», «Економіка, ринок та ми», «Міліція інформує», «За чисте небо над планетою», «Люди твої, Євпаторіє», «Молодь та закон», «Гість Євпаторії» тощо.

Структура видання була доволі чіткою й повторювалася з номера в номер: 1) першу шпальту займали повідомлення ТАСС і РТАУ, тут подавалися головні новини республіки й Криму, новини про вибори, інформація про події, що стались у місті; 2) друга та третя сторінки присвячувалися статтям на теми виробництва, про людей міста, про курорти країни та району, теми здоров'я, художньо-публіцистичні твори, фізкультура й спорт, історичні сторінки тощо; 3) на останній шпальті друкували рубрику «довідковий відділ» (анонси телепередач, оголошення), висвітлювали закордонні події, порушували теми виховання та розвитку молоді.

Художньо-публіцистичних творів на сторінках газети було мало. Свої прозові твори тут друкували Є. Баулін, І. Голубовський, В. Иванов, Є. Нікіфоров, О. Студецький, С. Торопишко й ін. Побачили світ і поезії П. Колпанова, М. Кочарміна, О. Левінсона, В. Лепєєва, О. Максаєва, Г. Мороза, С. Неліної, В. Новікова, В. Пятакова, Б. Свідерського, Н. Субботіної, С. Харченка, Е. Январьова та ін. Спроба перевести видання на більший обсяг (вісім сторінок) призвела до зміни структури газети (перелік наведено за шпальтами): 1) новини, головні повідомлення; 2) партійне життя, розповіді про людей; 3) «на теми дня»; 4) «про те, що хвилює читачів», очима відпочивальників, теми обслуговування, людина та закон; 5) курорт, охорона здоров'я; 6) літературна сторінка; 7) «Ваш вільний час»; 8) інформаційно-рекламна сторінка. Та невдовзі редакція повернулася до 4-шпальтового обсягу.

Зараз газета зберегла той самий формат і періодичність. Поширюється переважно за передплатою (80 %) та вродзріб у м. Євпаторії й інших населених пунктах Північно-Західного Криму.

На сторінках іншої міської газети, «Керченский рабочий» (м. Керч), піднімалися актуальні теми із життя міста, висвітлювалися питання роботи найбільших виробничих підприємств Керчі. «Це найбільш робоча біографія індустріальної Керчі, що написана наполегливою творчою працею усіх учасників змагань, їх палким потягом зробити вагомий внесок в будівництво нового життя», – саме так сприймали газету її читачі [6, 1]. Редакторами видання були І. Батурин (1954 р.), А. Сергєєв (із 9 січня 1959 р.), В. Сіренін (1959 – березень 1972 р.), Г. Іщенко (із 4 березня 1972 р. – липень 1973 р.), М. Кармазіненко (5 липня 1973 р. – початок 90-х рр.).

У 50-х рр. видання не було чітко розподілено на рубрики. На шпальтах розміщали матеріали без підпису рубрики, проте пізніше редакція починає вводити назви розділів, більшість із яких стають постійними. Серед них – листи в редакцію (варіанти назви – редакційна пошта, відповіді на запитання читачів тощо), партійне життя, слідами наших виступів, на місцеві теми, трибуна передового досвіду, рідною країною, рідним містом, наука та життя, бібліографія, театр, кіно, наш календар, комсомольське життя, на побутові теми й ін. Незважаючи на наявність/відсутність, а також змінність багатьох рубрик, тематична структура видання залишалася переважно сталою. Так, перша шпальта газети була присвячена повідомленням всесоюзного чи республіканського масштабу. Тут друкували повідомлення про з'їзди партій, звіти, постанови, виступи партійних діячів та ін. На другій шпальті подавали матеріали місцевого характеру, більшість із них була пов'язана з партійним життям. Третя сторінка «Керченського рабочего» мала, як правило, найрізноманітніше наповнення. Спочатку на ній з'являються фейлетони й редакційна пошта, діалог з читачами. Згодом тут друкується все більше матеріалів про роботу різних підприємств м. Керчі, виконання ними поставлених завдань, підсумки роботи трудових колективів. Крім того, на передостанній шпальті вміщували різноманітні матеріали, пов'язані з наукою та технікою, фізичною культурою, мистецьким життям міста. Останню шпальту повністю відводили під тему міжнародного життя. До речі, редакція постійно проводила пошук нових форм і методів подачі інформації в цю рубрику. Від звичайних повідомлень автори перейшли до подорожніх нарисів (наприклад «Сьогодні в Болгарії (з подорожного блокнота)» Віталія Гузанова), опис різних міст світу (рубрика «Столиці соціалістичних країн») та республік (рубрика «У братській родині народів СРСР»). Наприкінці 50-х рр. В. Біршет

друкує серію статей «Там, де тече Дунай», яка розповідала про міста, що стоять на цій річці. Інколи на четвертій шпальті подавали розгорнуту рецензію на кіно- чи театральну виставу, невеликі оголошення. У 60-х редакція вводить рубрику «Бесіди з читачем на міжнародні теми».

Якісно підходила редакція до відбору матеріалів на культурну й історичну тематику. Тут з'являлися статті про Переяславську раду, Богдана Хмельницького, Полтавську битву, з історії м. Керчі та інших кримських населених пунктів тощо. Багато матеріалів були присвячені українським і російським письменникам (М. Коцюбинському, В. Лермонтову, Остапу Вишні, М. Салтикову-Щедріну, О. Толстому, Ю. Федьковичу й ін.). В окремих статтях розповідалося про перебування в м. Керчі та в Криму загалом таких письменників, як Л. Толстой, О. Пушкін й ін. Не залишалася поза увагою редакції також творчість композиторів і художників.

У 1956 р. з'явилася рубрика «Літературна сторінка», яку друкували на 3-й шпальті. Тут подавали прозові твори Р. Котової, В. Кучера, В. Романенка, поезії В. Біршета, Н. Войнович, В. Долгова, С. Зінченко, І. Тихонова, та ін. Єдиний недолік цієї сторінки – украї нерегулярна її поява.

За редагування В. Сіреніна в газеті з'явилася нова рубрика «Керч вечірня», яка розповідала про вечірнє життя міста. Поряд зі звичними рубриками партійного життя, листів читачів, міжнародних оглядів, стали друкувати й нові: на теми виховання, про все потроху, рейд наших раборків, ініціатива та досвід. Дещо змінюється структура видання. На останній сторінці зменшується обсяг міжнародних новин (раніше він займав майже всю сторінку, за винятком невеликих оголошень), натомість друкуються повідомлення про місцеві школи, торгівлю, поради лікарів тощо. Також більш цікавим стає оформлення видання. На першій шпальті починають подавати великі фотографії чи ілюстрації. Унаслідок цього змінюється логотип, він стає ніби всередині самої ілюстрації, а значить – усередині самої події. Проте така практика не прижилася і редакція повернулася до звичного оформлення.

На сторінках газети публікувалося багато матеріалів на економічну тематику. До того ж у них ішлося не лише про проблеми виробництва, а й про підвищення ефективності та якості наявних підприємств, проблеми фінансування різних галузей тощо. «Проте більшість статей страждає поверховим економічним аналізом виробництва», – зазначали критики [3, арк. 7].

Також збільшується кількість статей, присвячених будівельній тематиці. Більшого розмаху набирає й рубрика «наука – виробництву». Наприкінці 60-х з'являється нова форма роботи із читачем – рубрика «Читачі повідомляють, радять, обговорюють».

На початку 70-х уведено рубрику «Суботня сторінка», яка стала аналогом «Літературної сторінки», проте не витіснила останньої з газети. У цей час виходять нові рубрики: як нас обслуговують, у робочих клубах. Починають друкувати й окрему колонку новин, яка складалася з коротких заміток, розміщених на першій шпальті. Загалом, у 70-х, редакція намагається забезпечити інтереси всіх своїх читачів. Так, з'являється «Твоя сторінка, школяр», яка пізніше називалася «Парус», рубрика «Інформує ДАІ», сторінка пропаганди, дошка пошани, друкуються «Сторінка депутата» (розповідається про сесії народних депутатів), рубрика «Комсомольські горизонти», сторінка «Керчанка», орієнтована на жіночу аудиторію, «Рибацька вахта» – випуск суспільної редакції парткому Керчрибпрому. Роботу із читачем проводили в рубриці «Читач – наш кореспондент». Розділ місцевих новин дістав цікаву назву – «Орбіта керченських новин».

Варто зазначити, що в 1980-х рр. перша шпальта стає більш «місцевою», загальносоюзні та республіканські новини й проблеми відходять на другий план, замість них висвітлюються кримські та керченські питання. У цей період з'являються такі рубрики, як «Фотообвинувачення», «Екологія: проблеми й рішення», «Повертаючись до надрукованого», «Твій вільний час», «Клуб читачів» «Керченського робочого», рубрики «Час, суспільство, людина», «Культура та життя».

Феодосійська міська газета «Победа» протягом 50–90-х рр. видавалася під керівництвом О. Данилова (1654–16 липня 1958 р.), В. Клімова (18 липня 1958 р.–1963 р.), М. Коржова (1968 р.–3 серпня 1985 р.), В. Тарасова (6 серпня 1985 р.–1991 р.), із грудня 1991 р. над газетою працює Є. Дробочий. Із 1964 до 1967 рр. у виданні газети була перерва.

Протягом 50-х рр. відсутня тенденція цілковитої рубрикації матеріалів, більшість рубрик подається без назв. Велику кількість статей присвячено темам села й курортного відпочинку, темам виробництва. Уже в 60-80-ті на сторінках газети подаються рубрики «З історії минулого», «Суботня сторінка (літературна)», «Про роботу міського транспорту», «Місто пишається ними», «Гострі сигнали», «будні міліції», «Промінчик» (рубрика для дітей), «Впроваджуючи передовий досвід», «Колонка

феодосійських новин», «Табло ДАІ», «Екран змагання», «Обов'язки та справи (про перебіг соцзмагань)», «Военно-патріотична сторінка "Патріот"», «Світ твоїх захоплень», «Поетичний куточок», «Насторожі здоров'я», «Природа та ми», «Сторінка депутата», «Феодосія спортивна», «Бюро невеселих знахідок (про місцеві проблеми)», «Зустрічі з цікавими людьми», «Золота полиця (про книги)», «З усього світу», «Южанка (для жінок)», «Клуб "Карадаг" (матеріали про подорожі, краєзнавчі статті)», «Для тих, хто за кермом», «Школа юного еколога», «Телепрограма на тиждень» та ін.

Літературна сторінка була наповнена творами феодосійських літераторів: нарисами В. Александрова, фейлетонами Г. Жукова, М. Кулака, О. Нілова, М. Переславцева, оповіданнями Ю. Калініна, О. Орешкіна, уривками з повістей М. Радигіна, поезіями О. Архангельського, І. Береснева, Л. Владимірова, М. Ветрова, Р. Максимової, Я. Рудя, В. Толкачової, Г. Феліровського й ін.

«Наша міська газета, – писала редакція, – в цілому доволі вдало відповідає своїй меті. Відрадно відмітити систематичну публікацію листів трудівників, розміщення в газеті різного матеріалу, який висвітлює життя нашого міста, нерідке в газеті сатиричне викриття недоліків. Остап Колочка [автор, від імені якого ведеться сатирична рубрика – авт.] непогано коле, важливо тільки, щоб його голки завжди намагались обрати собі достатньо суттєві мішені» [7, 3].

У м. Джанкої міську пресу представляла газета «Зоря комунізму», редакторами якої були В. Паршин (травень 1961 р.–70-ті рр.), В. Жуков (січень–лютий 1980 р.), О. Калько (з 19 лютого 1980 р.–1990 р.). Дуже мало тут публікувалося художньо-публіцистичних творів. Основними рубриками були «Юридична консультація», «У джанкойських виноградарів», «Міжнародний огляд», «За кордоном», «Це варто знати всім», «Поради спеціаліста», «Дорослим про дітей», «Героїка наших днів», «Чи знаєте ви (коротко цифри та факти)», «Поради лікаря», «На полях району», «Економічний вісник» та ін.

Цікавою була сатирична рубрика газети. Перша її назва «Листи спецкора Присивашного Єгора». Рубрику розпочато 9 червня 1962 р. Пізніше вона друкується під назвою «Кто не ценит копейку, тому и рубль нипочём». У 70-х рр. сатирична рубрика отримує назву «Джанкойський перець».

Поліграфічне виконання газети не завжди відповідало вимогам. Наприклад, занадто мало уваги приділялося якості фотознімків. Так, часто знімки були дуже контрастними, мали місце викривлення під час друку, були відсутні додаткові ілюстративні матеріали, які б могли спростити для читача сприймання матеріалу [5, арк. 33].

Газета «Красное знамя» (м. Саки) виходила під такою назвою до № 162 (8525) 1991 р. З 11 жовтня 1991 р. видання перейменоване на «Сакскую газету». Редагували «Красное знамя», а згодом і «Сакскую газету» В. Талагієв (1963–1985 рр.), Є. Хіжняк (січень–квітень 1986 р., 20 серпня 1991 р.–16 жовтня 1991 р.), В. Попов (30 квітня 1986 р.–17 серпня 1991 р.).

За радянських часів основними рубриками були «Діалоги з посмішкою (гумор)», «Ферми – передній край», «Депутат та життя», «Турботи депутатів», «Справи піонерські», «Наша пошта», «День за днем (новини)», «Наука розсуває обрії», «Вчительська конференція», «За культуру виробництва», «Назустріч весні», «Читачі просили розповісти», «Живеш на селі – знай техніку», «Суботній вечір (мистецька рубрика)», «Довідковий відділ (оголошення, анонси)», «Коментує художник (карикатури)», «Берегти техніку», «На підприємствах промисловості», «День району», «Приклад передовиків», «Батькам про дітей», «Інтелігент на селі», «Служба здоров'я по місту та району (колонка новин)», «Увага: підліток», «Повідомляє районний прес-центр», «Програма ТВ», «Щомісячна воєнно-патріотична сторінка "Патріот"», «Антологія кримських поетів», «Товариш про товариша» тощо. Багато уваги редакція приділяла висвітленню сільськогосподарської тематики, економічним темам. Цікавою стала рубрика, що з'явилась у 80-х рр. – «Песоль» – листи із сатиричними коментарями.

З 11 жовтня 1991 р. газета стала називати себе загальнополітичною. Із приходом нового редактора, Ю. Лобанова, видання змінило кольорове наповнення: логотип та шрифт стали коричневим, проте пізніше взято курс на повернення до звичного чорно-білого оформлення. Новими стали рубрики «Кримінальна хроніка – "Увага СПРУТ" (Спекулянти, Повії, Рекетири, Злочинці, Дармоїди)», «Ази закону», «Спеціальна сторінка для інвалідів (консультації, служба знайомств для таких людей)», «Соціальний захист людей праці». Значно більше з'явилося статей на правову тематику.

За даними газети, серед передплачених видань «Сакская газета» була лідером за кількістю передплачених номерів. Так, на 1993 р. це було 9176 примірників. Набагато нижчими залишилися

республіканська газета «Крымская правда» та інші кримські видання («Крымские известия», «Крымская газета», «Слова города», кримськотатарська «Достлукъ», «Южный курьер», «Таврические ведомости» й «Республика Крым») [8, 1].

Севастопольська газета «Слава Севастополя» часто отримувала зауваження щодо своєї роботи. «Листаючи «Славу Севастополя», одразу помічаєш, що редакція не перейшла від інформації до більш глибокого та всебічного висвітлення...» або «Немає в газеті нарисів, замальовок, репортажів та оповідань про новаторів виробництва, про нове, що вноситься людьми праці у змагання. Читачам поки що пропонується перелік прізвищ та цифр» [3, арк.46]. У звітних матеріалах ішлося й про те, що «... “Слава Севастополя” захоплюється загальними призовами, підміняючи цим глибоку пропаганду та організаторську роботу. У статтях та кореспонденціях часто подаються директиви, а не аналіз та узагальнення досвіду партійної організації з керівництва» [3, арк. 47].

Редакторами видання були Г. Староверов (1985–1987 рр.), В. Іванов (1989–1991 рр.). Серед найбільш цікавих рубрик слід зазначити такі; як «Людина і море (обріи науки та техніки)», «В інститутах та лабораторіях», «В останній час (міжнародні новини)», «Довідкове бюро (відповіді на питання читачів)», «Література та мистецтво», «Клуб “Ваше здоров’я”», «Відділ оголошень та реклами», «Родинна година», «Маячок (дитяча сторінка)», «Бесіди вченого з читачем», «Актуальне інтерв’ю», «Конфліктна ситуація». У 90-ті з’явилися нові рубрики: «Точка зору спеціаліста», «Невідоме про відоме», «Культура в умовах ринку», «Новини культури», «Коментуємо новий закон» тощо.

Газета «Фрунзевец» (м. Красноперекіпськ) видавалась із квітня 1963 р. українською та російською мовами. Її редакторами були Ф. Прилипко (квітень 1963 р. – серпень 1966 р.), І. Діскін (18 – 20 серпня 1966 р.), М. Гурін (23 серпня 1966 р. – 1 вересня 1966 р.), О. Бірюков (1966 р. – 80-ті рр.), Л. Новіков (із кінця 80-х рр.). Із лютого 1992 р. до 2002 р. газета виходила під назвою «Перекіп».

У виданні висвітлювались економічні й соціальні теми, статті про моральне виховання молоді займали важливе місце (тривалий час редакція видавала додаток «Молодой Красноперекіпец»). На сторінках газети завжди писали про історичні подробиці розвитку кримських сіл, досягнення місцевих мешканців у сільському господарстві тощо. Були у виданні й гумористичні та сатиричні сторінки.

«Кожний свіжий номер “Фрунзівця” – це портрет двох робочих днів редакції. Але перш за все він – портрет архітектора газети, її відповідального секретаря Віктора Карнаухова. Обличчя “Фрунзівця” – це перш за все макет, ті риси, які стають текстом, заголовками, фотознімками» [1, 3].

Висновки й перспективи подальших досліджень. Отже, міська преса набула широкого розвитку на Кримському півострові. З’явившись у 30–50-х рр., деякі газети не припинили свого існування й сьогодні. Найбільше проблем під час підготовки номерів виникало з поліграфічною підготовкою (якість шрифтів, ілюстрацій, друку). Інколи й самі матеріали не могли похвалитися високим рівнем підготовки. Проте всі міські видання мали чітку тенденцію до якісного розвитку. Водночас із роботою над удосконаленням рубрик редакції працювали в напрямі підвищення якості самих матеріалів, розширення проблемно-тематичного комплексу видань. Згодом вони стали більш наближеними до читача кожного конкретного міста. Отже, міська преса Криму у своєму історичному розвитку пройшла складний шлях до повноцінного становлення.

Список використаної літератури

1. Григорьева В. Ради нескольких строчек в газете...: репортаж о себе / В. Григорьева, Е. Андреева // Фрунзевец. – 5 мая 1968. – №54 (3775). – С. 3.
2. ДААРК, ф. № Р-4208, оп. № 1, од. зб. № 12, арк. 45–49.
3. ДААРК, ф. № Р-4208, оп. № 1, од. зб. № 13, арк. 7, 12., 35–39, 46, 47.
4. ДААРК, ф. № Р-4208, оп. № 1, од. зб. № 16, арк. 35.
5. ДААРК, ф. № Р-4208, оп. № 1, од. зб. № 639, арк. 33–38.
6. Керченскому рабочему – 60 // Керченский рабочий. – 1981. – № 50 (15743), 12 марта. – С. 1.
7. Нилов Е. Начатое доводит до конца / Е. Нилов // Победа. – 1959. – № 53 (5004), 5 мая. – С. 3.
8. Подписка-93 // Сакская газета. – 1992. – № 100 (8591). – С. 1.